

توسعه اجتماع پذیری فضاهای عمومی سبز شهری از طریق کاربست معیارهای مردم گرایی در طراحی*

راحله رحیمی^۱، اکرم خلیلی^{۲*}، سیامک نیری فلاح^۳

۱- کارشناس ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور (architect.live2020@gmail.com)

۲- استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران، واحد نور (a_khalili@iaunour.ac.ir)

۳- استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی استان مازندران، واحد نور (s_nayyerifallah@iaunour.ac.ir)

چکیده

شهرها به عنوان بستر تامین نیازهای روحی و ذهنی شهروندان، جزیی جدایی ناپذیر از زندگی روزانه‌ی انسان محسوب می‌شود. در این میان، مقوله‌ی فضاهای سبز شهری به عنوان در برگیرنده هدف‌های انسانی و تعاملات اجتماعی میان مردم با یکدیگر و مردم با شهر، از مهم‌ترین مباحث شکل دهنده هویت و شکل شهر به شمار می‌رود. بدین معنا که به نسبت فرصت‌های جذاب‌تر و در دسترس‌تر برای لذت بردن از فضاهای سبز عمومی در یک شهر، جامعه از سطح مشارکت اجتماعی بیشتری برخوردار خواهد بود. این فرصتی است که فضاهای عمومی سبز شهری برای حضور همه اقشار جامعه، دیدن و دیده شدن، آشنا شدن و استفاده‌های مفید از طبیعت فراهم می‌آورد. این پژوهش با ماهیت نظری کاربردی، رویکرد کیفی و راهبرد تطبیقی و با هدف شناسایی معیارهای مردم گرایی در طراحی فضاهای عمومی سبز شهری جهت توسعه اجتماع پذیری طراحی گردیده است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که ابعاد سه گانه کالبدی، اجتماعی و فعالیتی شامل مولفه‌ها و معیارهای گوناگون قابل کاربرست در فضاهای سبز عمومی شهری بوده که برای هر کدام راهبرد عملی پیشنهادی برای ارتقاء اجتماع پذیری ارائه گردیده است.

واژه‌های کلیدی: فضای عمومی سبز شهری، تعاملات اجتماعی، معماری مردم گرا، اجتماع پذیری.

۱- مقدمه

بدون حضور در فضاهای عمومی و جمعی که با زندگی مردم عجین شده باشند، نقش اصلی شهر و فضاهای عمومی شهری که ایجاد ارتباطات صحیح بین مردم است از بین رفته و تنوع برخوردها و تعاملات اجتماعی و تبادلات انسانی که لازمه و عصاره یک زندگی شهری و اجتماع پذیر است، رخ نخواهد داد [۱]. اختلال در رشد اجتماعی و فردی جامعه و عدم وجود تمهیداتی برای پیدایش عرصه‌های جمعی جهت ارتقاء کیفیت زندگی و هویت جمعی و یا به عبارت دیگر عدم کفایت فضاهای طراحی شده موجود برای پاسخگویی به نیازهای اجتماعی افراد، لزوم پرداخت به این موضوع را خاطرنشان می‌کند، مکانی که در رخدادهای تعاملات اجتماعی پویا، ایجاد خاطره جمعی و همچنین بازسازی ذهنی مردم و شکل‌گیری حس تعلق به فضا، تاثیر گذار باشد. لذا شناخت اصول و طراحی چنین پارک‌هایی، می‌تواند به فضایی اجتماع پذیر و مردم گرا برای تمام اقشار جامعه

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد معماری راحله رحیمی با عنوان "بررسی اصول و معیارهای فضاهای عمومی مردم گرا در طراحی فضاهای شهری (با موضوع طراحی پارک)" به راهنمایی دکتر اکرم خلیلی و مشاوره دکتر سیامک نیری فلاح است.